

CRNOGORSKI HORSKI ANSAMBL

Dirigenti

Darinka MATIĆ-MAROVIĆ

Ilija DAPČEVIĆ

Zoja ĐUROVIĆ

Aleksandra KNEŽEVIĆ

Mihajlo LAZAREVIĆ

Solisti

Olivera Tičević

sopran

Ols Cinco

violina

Srđan Sretenović

violončelo

BIJELO POLJE

JU CENTAR ZA DJELATNOSTI KULTURE

PETAK, 13. SEPTEMBAR 2013. U 20 ČASOVA

CETINJE

KRALJEVSKO POZORIŠTE ZETSKI DOM

SUBOTA, 14. SEPTEMBAR 2013. U 20 ČASOVA

POKROVITELJ

Ministarstvo kulture
Crne Gore

U SARADNJI SA

Njegoševi odjeci

DEJAN DESPIĆ

Tužbalica (...sestre Batrićeve), 2008
za ženski hor

dirigent **Darinka Matić-Marović**

VOJIN KOMADINA

Počitajemi, 1988

za mješoviti hor, kazivača i instrumentalni ansambl

dirigent **Aleksandra Knežević**

kazivač **Petar Novaković**

ALEKSANDAR PERUNOVIĆ

Kletva, 2012

za mješoviti hor

dirigent **Mihajlo Lazarević**

RAJKO MAKSIMOVIĆ

Testamenat P. P. Njegoša, 1986 (odlomci)

za mješoviti hor

dirigent **Ilija Dapčević**

NINA PEROVIĆ

Neka bude, 2012

za violinu i mješoviti hor

dirigent **Zoja Đurović**

solista **Ols Cinco** (violina)

ŽARKO MIRKOVIĆ

Trenos, 2012

za sopran, violončelo i mješoviti hor

dirigent **Darinka Matić-Marović**

solisti

Olivera Tičević (sopran)

Srđan Sretenović (violončelo)

Umjetnička ličnost **DARINKE MATIĆ-MAROVIĆ** združuje kultivisanu muzikalnost, autoritativnost, sugestivnost, neiscrpnu energiju i potpunu posvećenost radu. Njene nadahnute interpretacije, vrlo zahtjevnog domaćeg i stranog, klasičnog i savremenog repertoara, sa oduševljenjem je prihvatila publika u najuglednijim salama preko 30 zemalja svijeta. Poslije gimnazije i muzičke škole u Kotoru, diplomirala je na beogradskoj Muzičkoj akademiji, prvo nastavnički odsjek sa klavirom kao glavnim predmetom, a potom i dirigovanje u klasi *Mihaila Vukdragovića*.

Predavala je u Srednjoj muzičkoj školi Stanković i na Fakultetu muzičke umjetnosti, na kojem je bila redovni profesor dirigovanja. Bila je i dekan ovog Fakulteta (1983–1989) i rektor Univerziteta umjetnosti (1989–1998). Dobitnik je mnogobrojnih međunarodnih i domaćih umjetničkih nagrada i društvenih priznanja. Blistava karijera Darinke Matić-Marović vezuje se prevashodno za ženski hor Collegium musicum (od osnivanja 1971. godine) i mješoviti Akademski hor *Branko Krstmanović* – danas *Obilić* (od 1980. godine), sa kojima je ostvarila brojne koncerte i turneje.

Dobitnica je velikog broja prvih i specijalnih nagrada na najprestižnijim domaćim i svjetskim horskim takmičenjima. Učestvovala je na velikim svjetskim festivalima (Pražsko proljeće, Berlinske svečanosti, festival Žorž Enesku, festival Pueblo u Meksiku...). Nastupala je sa mnogim uglednim orkestrima u zemlji i inostranstvu, posebno u izvođenju velikih vokalno-instrumentalnih djela. Ostvarila je više od 100 premijera. Naročitu pažnju posvećuje domaćim djelima, od kojih su joj mnoga posvećena.

ILIJA DAPČEVIĆ je završio Muzičku akademiju u Sarajevu. Do 1994. godine radio je kao profesor stručno-teorijske grupe predmeta u školi za muziku i balet *Vasa Pavić* u Podgorici, kada postaje direktor ove institucije. Dugogodišnji je dirigent hora KUD *Stanko Dragojević* sa kojim je osvojio značajne nagrade i priznanja. Dobitnik je nagrade „19. decembar” grada Podgorice. Osnivač je i član klape Assa Voce.

ZOJA ĐUROVIĆ je diplomirala na pedagoško-teoretskom odsjeku Muzičke akademije u Podgorici. Kao najboljem studentu II godine dodijeljena joj je nagrada „19. decembar”. Od septembra 1992. radi u Muzičkoj školi *Vasa Pavić* kao profesor solfeđa i vodi hor Srednje škole, sa kojim je postigla zapažene rezultate. Od 2002. godine je umjetnički direktor renomiranog Festivala dječije pjesme *Naša radost*. Dugo godina bila je član ženskog vokalnog kvarteta *Veselice*, a trenutno je vođa ženskog vokalnog sastava *Alata*.

ALEKSANDRA KNEŽEVIĆ je diplomirala na Muzičkoj akademiji u Podgorici na Odsjeku za opštu muzičku pedagogiju. Diplomom na odsjeku za Dirigovanje stekla je u klasi prof. *Darinke Matić-Marović* pod čijim mentorstvom je završila i postdiplomske magistarske studije.

Po završetku studija radi kao samostalni urednik u redakciji ozbiljne muzike Radija Crne Gore i asistent dirigenta i korepetitor hora KUD „Stanko Dragojević“. Tokom godina sa dječijim horom „Suncokrili“ i Revijjskim orkestrom RTVCG nastupa na muzičkim festivalima u Crnoj Gori.

Godine 1994. osnovala je Ženski hor Kulturnog centra u Baru, a od 1998. godine vodi Ženski i Mješoviti hor Muzičke akademije. Na prošlogodišnjem Međunarodnom horskom festivalu „Zlatna vila“, sa Ženskim horom Muzičke akademije osvaja Specijalnu nagradu za najbolje izvedeno djelo savremenog autora.

RIJEČ AUTORA

TUŽBALICA (...SESTRE BATRIČEVE)

Kompozitor koji se suoči sa Njegoševom poetskom i filozofskom gromadom uvek je u nedoumici i bojazni da li će svojom muzikom dostojno ozvučiti lepotu i dubinu njegovih reči. Ja sam to pokušao samo dva puta: u klavirskom Nokturnu (op.78) čija je inspiracija bila predivna *Noć skuplja vijeka*, i u ovoj horskoj Tužbalici (op.189) na potresan tekst koji je Njegoš namenio liku sestre Batričeve. Pri tome sam taj tekst unekoliko sažeo, izostavivši sve lokalne i individualne pojedinosti (počev već od naslova) kako bi on dobio što univerzalniji smisao – bola svake sestre za izgubljenim bratom, za koji je u ovom našem prostoru i vremenu vazda bilo i biva toliko povoda...

Dejan Despić

POČITAJEMI

Djelo Vojina Komadine (1933–1997), zasnovano na Njegoševom pismu Vuku Karadžiću, o teškim vremenima u kojima su živjeli, klasičnog je trodjelnog oblika.

Nakon uvodnog, perkusivnog rečitativa dva klavira i timpana i repetitivnog motiva flaute u niskom registru, slijedi horski part oslonjen na motive crnogorskog folklor. Srednji dio je brzog tempa, sa smjenjivanjem dvodjelne i trodjelne mjere, a gradacija, bazirana uglavnom na sekundarnim transpozicijama horskog materijala vodi do kulminacije ostvarene naslojavanjem harmonskih blokova kvartno-kvintne osnove. Repriza, identične strukture kao i uvodni dio, donosi reminiscenciju muzičkog materijala.

Vojin Komadina

KLETVA

Kompozicija *Kletva* zasniva se na odlomku *Gorskog vijenca* (st. 2407–2437) koji predstavlja svojevrsnu kulminaciju ovog Njegoševog djela. Riječ je o (za)kletvi koja je izrečena na kraju skupštine o Malom Gospođinu dne. Najavljuje je serdar Janko riječima „*Izdati se nećemo, ama treba da se utvrdimo kletvom; zdravi je posao*“, a izgovara je serdar Vukota kome se Vuk Mićunović obraća sa „*Kuni, serdare Vukota, ti, e najbolje umiješ, a mi ćemo svi vikati: Amin!*“ U vezi sa izvođenjem ovog rituala zaklinjanja u Crnoj Gori, Vuk Karadžić u svom Rječniku pored ostalog napominje i to da oni što sjede oko onoga koji kune valja da viču ne samo „*amin*“, već i „*da Bog da*“, što sam takođe unio u tekst/kompoziciju. Konstantnim ulančavanjem ovih dvaju govornih instanci želio sam – u skladu sa značenjskom pozadinom datog odlomka – da proizvedem ritualno-repetitivni proces koji je, uz to, potcrtan i time što pjevači u horu udaraju nogom o pod pri njihovom izgovaranju. Čitav ovaj muzičko-ritualni proces/kompozicija rađen je konstantnom uzlaznom pravolinijskom putanjom, u smislu da se počinje „od nule“, a zatim se postepenim pojačavanjem aktivnosti svih muzičkih komponenti (tempa, dinamike, fakturno-strukturnih elemenata itd.) stiže do vrhunca – maksimalnog stepena egzaltacije na samom kraju.

Aleksandar Perunović

TESTAMENAT

S obzirom na predsmrtni ton Njegoševog Testamenta, mislim da su i oblik i muzička sadržina najbliži rekvijemu, odnosno da su i oblik i tematika proizišli iz samoga teksta. U kompoziciji se nalaze dva korala i dve fuge – obe dvostruke – što ga takođe približava klasičnom rekvijemu.

A kada je o tekstu reč, teško bi bilo ne navesti bar neke misli Isidore Sekulić iz njene *Knjige duboke odanosti Njegošu*:

„...Ono što čitaoca prvo uzbuđi, to je ton najdirektnijeg razgovora sa Bogom. Sad smo, Bože, nas dvoje sami, znam da me čuješ i razumeš... on nije skrušeni grešnik, ne požudnik za rajskim blaženstvom, on je ponosit dužnik Bogu, svestan ko je bio i šta je nosio u sebi dok je na zemlji živio, vladao, radio, poeziju stvarao...“

Rajko Maksimović

NEKA BUDE

Kompozicija *Neka bude* za mješoviti hor i violinu nastala je 2012. godine, povodom 200 godina od rođenja Petra II Petrovića Njegoša. Djelo je napisano na stihove iz *Gorskog vijenca*. Hor iznosi riječi vladike Danila, koji poziva na borbu:

*Mlado žito, navijaj klasove,
pređe roka, došla ti je žnjetva!...*

Pored borbenog karaktera koji se ogleda u stihovima i koji je dat u središnjem dijelu kompozicije, očigledno je prisustvo lirskog elementa naročito izraženog u stihovima na završetku djela:

*Na groblju će iznići cvijeće
za daleko neko pokoljenje!*

Dionica violine asocira na arhaične folklorne elemente karakteristične za tradicionalni crnogorski instrument, gusle.

Nina Perović

TRENOS

Kada sam poslije decenija oklijevanja odlučio da ponovo tražim svoju muziku u *Gorskom vijencu*, privukli su me naricanje sestre Batrićeve i vapaj serdara Vukote, potresni monolozi u kolektivnom biću tadašnje Crne Gore, naviknute ali ne i pomirene sa smrću; uzvišeni dvoglas izvan i iznad vremena, koji čini da opšte i herojsko začuti pred dubinom ličnog bola.

Otuda Trenos, tužna pjesma o onome koji zauvijek odlazi, i nemoći onih koji ostaju.

Žarko Mirković

MUZIČKI CENTAR CRNE GORE · MONTENEGRIN MUSIC CENTER

Rektorat UCG; Bulevar Džordža Vašingtona bb; 81000 Podgorica

Direktor Muzičkog centra Crne Gore · General Manager of MMC

Žarko MIRKOVIĆ

tel: +382 20 414 262 | + 382 20 414 264 | + 382 68 245 991

fax: +382 20 414 263

www.muzickicentar.com

e-mail: muzickicentar@t-com.me

